

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm, 2021-10-26

Remissvar Promemoria - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare U2021/03373

Kungliga tekniska högskolan (KTH) tackar för möjligheten att lämna remissvar på Promemoria - Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare.

KTH:s svar har tagits fram av personal på KTH Lärande däribland en forskarstuderande samt grundskolelärare/ämneslärare. Med remissvaret hoppas KTH kunna bidra till utvecklade förslag kring en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare och ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare.

Sammanfattning av promemorians innehåll med relevans för remissvaret

Promemorian föreslår att ett professionsprogram för rektorer lärare och förskollärare inrättas för att stärka skolprofessionerna, öka deras attraktionskraft och för att höja kvalitén på utbildningarna. Det föreslagna professionsprogrammet består av två bärande delar; en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare samt ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare.

Inom strukturen för kompetensutveckling föreslås en rad olika insatser. Som exempel på en sådan insats anges dagens Lärarlyft, vilket KTH redan idag är en del av. Meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer; *meriterad* och *särskilt meriterad*. Tillsammans med meriteringssystemet ska möjligheten till karriärutveckling för lärare och förskollärare stärkas genom en *karriärstegesreform*.

Skolverket föreslås ha ett övergripande ansvar för den nationella strukturen för kompetensutveckling och för det nationella meriteringssystemet. Professionen ges enligt förslaget inflytande genom inrättande av ett råd (*Rådet för professioner i skolväsendet*). Rådet föreslås vara ett organ inom Skolverket och ska bestå av företrädare för professionerna, huvudmän, universitet och högskolor samt Skolverket. Rådet ska vara rådgivande i arbetet med professionsprogrammet samt bidra till utvecklingen av meriteringssystemet.

Synpunkter och kommentarer från KTH

KTH bedriver inte utbildning för rektorer och förskolelärare och remissvaret utgår därför från gruppen grundskolelärare/ämneslärare. I stor stödjer KTH promemorian, men vill också lämna synpunkter och kommentarer angående förslagen.

KTH stödjer, i stort, följande förslag:

- Att ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inrättas. Detta innebär stöd för programmets båda bärande delar:
 - En nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare.
 - Ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare respektive förskollärare.
- Att Skolverket ges övergripande ansvar för professionsprogrammet.
- Att Skolverket och lärosäten samarbetar för att ta fram den nationella strukturen för kompetensutveckling. Detta är viktigt då lärosätena i och med förslaget får nya uppdrag i form av ytterligare kompetensutvecklingsinsatser och ett utökat kompletterande kursutbud inom ramen för den nationella strukturen för kompetensutveckling.

KTH stödjer i stort, med vissa synpunkter, följande förslag:

- Att ett råd för professioner i skolväsendet inrättas och ges inflytande.

Synpunkt: Någon typ av rådgivande instans till Skolverket bör finnas. Rådets uppdrag att ta fram kriterier för meriteringsnivåer och meriteringsprocess är mycket viktiga. KTH framför att det är svårt utifrån promemorian att förstå hur rådet ska förankra sitt arbete. KTH framför att det är mycket viktigt att meriteringssystemet även kopplas till utbildning och vidare utveckling av lärarkompetensen inte enbart inom professionen men också genom samarbete med högre utbildning, lärarutbildning och forskning på universitet och högskola. Vidare är det viktigt att forskningen inom utbildningsvetenskap i Sverige integreras i modellen.

KTH vill även påpeka att det finns en stark koppling mellan förslaget och betänkandet SOU 2018:19 Forska tillsammans - samverkan för lärande och förbättring, samt regeringssatsningen ULF. Det som saknas i förslagen är en tydlig koppling mellan forskning på universitet och högskolor och kvalitetshöjande insatser inom skolväsendet. Vilken roll ska universitet och högskola spela i fortbildning av lärare och andra kvalitetshöjande insatser?

KTH efterlyser en mer detaljerad beskrivning av den högre utbildningens roll i processen att ta fram meriteringssystemet och genomföra kvalitetshöjande insatser. Dessutom anser KTH att det är viktigt att en tydligare länk mellan

dessa initiativ etableras då kopplingen mellan praktisk forskning och andra initiativ är kritiska till satsningens framgång.

- Att karriärstegesreformen genomförs.

Ett krav för att kvalificera sig till särskilt meriterad lärare är enligt förslaget undervisningserfarenhet om minst fyra år inom skolväsendet samt uppvisande av pedagogisk skicklighet. En person som undervisat på högskola föreslås inte behöva uppfylla kravet om undervisning inom skolväsendet. (Författningsförslaget, del 1.2, *Särskilt meriterad lärare eller förskollärare* 5 §)

Synpunkt: KTH ifrågasätter att undervisningserfarenhet inom skolväsendet kan ersättas med undervisningserfarenhet inom högskolan. Förslaget innebär att en ingenjör med några terminers undervisning inom högskolan, och med en kort kompletterande utbildning till lärare, skulle kunna komma ifråga för kvalificering till meriterad lärare. Denna "genväg" riskerar att urvattna syftet med att meritera undervisningsskickliga och erfarna lärare inom skolväsendet.

Den forskarexamen som krävs enligt 5 § 1 ska avse ämnesdidaktik eller ett ämne som helt eller huvudsakligen kan hänföras till ett undervisningsämne inom skolväsendet. (Författningsförslaget, del 1.2, *Särskilt meriterad lärare eller förskollärare*, första meningen, 6 §.)

Synpunkt: Formuleringen i 6 § är vag. Namnet på forskarutbildningsämnet är mindre viktigt än att lärare har en relevant forskarutbildning väl förankrad inom didaktik och skola. Det finns relevanta forskarämnen som i sitt namn inte nämner didaktik eller skolämne, till exempel *Teknikvetenskapens lärande och kommunikation*. KTH önskar ett förtydligande där det framgår att det är innehållet i forskarexamen som ska vara relevant för att bli godkänd för meritering.

Karriärstegesreformen. Referens. *Villkor som ska vara uppfyllda för beslut om meriteringsnivån meriterad*, sid 54, andra stycket.

Synpunkt: För att bedöma undervisningens kvalitet ges förslaget att använda kollegial bedömning. Det är viktigt att det finns formella kriterier för att bedöma lärares yrkesskicklighet. Bedömning av en kollegas undervisning, i syfte att fastställa undervisningsskicklighet, är inte enkel. Kriterier bör utformas av en tredje part så att en subjektiv tolkning av kollegans undervisningsskicklighet undviks så långt det är möjligt.

KTH stödjer i stort men lämnar kommentarer till, följande förslag:

- Kapitel, 3.5.2 *Förutsättningarna för en skola på vetenskaplig grund behöver stärkas.*

- Att lärosätena rekommenderas att tydligare forskningsintegrera lärarutbildningen och den verksamhetsförlagda delen av denna (VFU). (Kapitel, 3.5.2 *Förutsättningarna för en skola på vetenskaplig grund behöver stärkas.*)

Kommentar: Förslaget är bra och genomförs redan inom initiativ med syfte att tydligare forskningsintegrera lärarutbildningen och samverka med skolan. Exempel är *Kompensatorisk undervisning för lärande och forskning* (KULF) som utgör del av den nationella verksamheten ULF (Utveckling, Lärande, Forskning) och *Stockholm Teaching & Learning Studies* (STLS).

- Kapitel, 6.3 *Poänggivande högskolekurser med olika syften*, sida 50, första stycket.
- Att poänggivande akademiska kurser för lärare bidrar till att utveckla skolan.Handledarutbildning för lärare som ansvarar för lärarstudenter under VFU ges som exempel. Även fördjupande kurser på avancerad nivå bör erbjudas av lärosäten. (Kapitel, 6.3 *Poänggivande högskolekurser med olika syften*, sida 50, första stycket.)

Kommentar: Förslaget är bra och det finns inom ramen för satsningen *det livslånga lärandet*, goda möjligheter att utveckla sådana kurser, till exempel inom handledning.

KTH överlämnar härmed detta yttrande som sitt svar.

Sigbritt Karlsson

Rektor